

משרד החינוך

חוזר המנהלת הכללית

הודעות

עג/6

שבט התשע"ג – פברואר 2013

תוכן העניינים

הודעות

		3. ארגון ומינהל	
		3.1 ארגון העבודה הפדגוגית	
7	פרס משרד החינוך לרשויות המקומיות התשע"ג-2013	3.1-4	
14	מוסדות חינוך ניסויים בשנת הלימודים התשע"ד	3.1-5	
		3.6 טכנולוגיית המידע ומחשוב	
16	חדשות ועדכונים ב"אוח" - אתר האינטרנט של המשרד - ובאתרי היחידות	3.6-7	
		3.10 רישום והעברות תלמידים	
18	הרישום לבתי הספר העל-יסודיים לשנת הלימודים התשע"ד	3.10-3	
		6. דרכי הוראה	
		6.4 עבודות תלמידים	
21	חלוקת מלגות לעבודות מצטיינות בנושא חזונו ופועלו של בנימין זאב הרצל	6.4-1	
		7. חינוך חברתי וחינוך בלתי פורמלי	
		7.1 הכנה לצה"ל	
23	מרכז הכנה לשירות משמעותי בצה"ל ובשירות הלאומי-אזרחי	7.1-1	
		7.6 משלחות נוער לחו"ל	
26	מלגת יוהנס ראו 2013 - משלחת נוער לגרמניה	7.6-1	
		7.9 פעילות חברתית וקהילתית	
30	יישום תכנית הליבה לשעות חינוך לכיתות ז'-י"ב לטיפוח שייכות, מימוש עצמי ומעורבות חברתית בחודש שבט (פברואר)	7.9-8	
33	פרסומי מינהל החברה והנוער לחודשים אדר-ניסן (פברואר-מרס)	7.9-7	
		9. תכניות לימודים	
		9.1 חינוך למאבק באנטישמיות ובגזענות	
37	פעילויות חינוכיות לרגל היום הבין-לאומי למאבק בגזענות	9.1-1	
		9.4 חינוך לערכים	
39	יום האישה הבין-לאומי במערכת החינוך	9.4-6	
41	"יום טבע ומירוץ ניווט" לזכרו של סגן יואב הרשושים ז"ל	9.4-7	
		9.15 חינוך למורשת ישראל, ציונות ותולדות המדינה	
42	תחרות הדרשה המצטיינת לתלמידי כיתות ו'	9.15-8	
44	"נעלה לירושלים" - תכנית חינוכית לעידוד הסיוורים בעיר	9.15-9	

הודעות

לתשומת לב המנהלים והמורים

לפי האמור בסעיף 3(א) ל"תקנות חינוך ממלכתי (סדרי פיקוח) התשל"ג-1973", הוראות המנהל הכללי המופיעות בחוזרי המנכ"ל מחייבות את המנהלים ואת המורים, ועליהם לנהוג לפיהן.

חוברת זו מרכזת לנוחותכם את ההוראות שהתפרסמו בחודש שבו היא יצאה לאור. עם זאת, מאחר שחלים מזמן לזמן שינויים ותיקונים בהוראות המנכ"ל, על המשתמש בחוברת מוטלת האחריות לבדוק באתר משרד החינוך אם חלו שינויים בהוראות ממועד פרסום החוברת. יש לפעול בהתאם להנחיות המעודכנות ביותר בכל נושא.

הודעות

3. ארגון ומינהל

3.1 ארגון העבודה הפדגוגית

פרס משרד החינוך לרשויות המקומיות
התשע"ג-2013 (עג) 3.1-4

1. כללי

פרס חינוך יישובי לרשויות שהשקיעו השקעה ייחודית בחינוך יוענק גם השנה. הפרס יהיה אחיד וייקרא "פרס משרד החינוך לרשויות המקומיות". ועדת הפרס עדכנה את ההנחיות להענקת הפרס במטרה לתת ייצוג הולם למגוון המגזרים והאוכלוסיות בשדה החינוך ברשויות.

2. הגשת מועמדות לפרס

- א. בפרס יזכו השנה חמש רשויות מקומיות. רשות שזכתה בפרס תוכל להגיש מועמדות נוספת רק בתום שבע שנים ממועד קבלתו.
- ב. רשות שהגישה מועמדות לפרס ולא זכתה בו תוכל להגיש מועמדת נוספת רק לאחר שנתיים ממועד ההגשה האחרון.
- ג. מחוזות צפון, דרום ומרכז ימליצו על שלושה יישובים לפרס החינוך היישובי.
- ד. מחוזות תל אביב, חיפה, ירושלים-מנח"י ימליצו על שני יישובים לפרס החינוך היישובי.

3. התבחינים להערכת פעילותה של רשות מקומית המועמדת לפרס החינוך היישובי בתחום החינוך והתרבות

1. מידת המעורבות והתמיכה האישית של ראש הרשות ושל מינהל החינוך היישובי בנושאי חינוך ותרבות ובביצוע של תכניות העבודה המוסדיות

הודעות

7

חוזר מנכ"ל עג/6, כ"א בשבט התשע"ג, 1 בפברואר 2013

2. השקעה בתשתיות של מוסדות החינוך הפורמאליים והלא פורמאליים, כולל בנושא הבטיחות (ובכלל זה הבטיחות בדרכים)
3. הפעלת מסגרות ופעילויות תרבות, כמו חינוך בלתי פורמאלי, פעילות פנאי וספורט, תמיכה בהפעלת תנועות נוער, הפעלת ספריות השאלה וספריות עיון, טקסים יישוביים ועוד
4. עידוד מעורבותם של ועדי הורים, גיוס של כל התושבים לפעילות ביישוב והפעלת מתנדבים בקהילה
5. ביצוע תכניות לאוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים (כגון עולים, חינוך מיוחד, מצטיינים ואוכלוסיות שאינן נכללות בחוק חינוך חובה)
6. התגייסות מידית של כל הגורמים ברשות לטיפול בסוגיות חינוכיות בלתי שגרתיות ביישוב
7. טיפוח צוותי הוראה והפעלת מרכזים מיוחדים עבורם
8. הערכה ובקרה בתחום החינוך
9. ביצוע תכניות לצמצום פערים, למניעת נשירה, לשיקום נוער בסיכון ולטיפול במוקדי אלימות
10. ביצוע תכניות לקידומה ולפיתוחה של מנהיגות חינוכית, כולל מנהיגות צעירה
11. ביצוע תכניות בנושאי תקשוב ומדע וטכנולוגיה בכל שכבות הגיל.

4. **שלבי התחרות**

- שלב א'** – חברי הוועדה יעניקו ציונים לשישה תבחינים על פי המסמכים שהעבירו המחוזות למטה, המתארים את פעילותן של הרשויות המומלצות. ציונים אלו יהיו 60% מהציון הכולל.
- שלב ב'** – חברי הוועדה יבקרו בכל הרשויות המומלצות ויעניקו להן ציונים שיהיו 40% מהציון הכולל. סיורי ועדת הפרס ברשויות יתקיימו במהלך החודשים **אוקטובר 2013 – פברואר 2014**.
- בעת ביקור הוועדה יציגו בפניה נציגי הרשות, **והם בלבד**, שלושה מששת התבחינים להערכת הפעילות שנבחרו על-ידי הרשות.

הנחיות להכנת הביקור

מסגרת הזמן העומדת לכל רשות הינה 3 שעות על פי הפירוט הבא :

מסגרת הזמן	תוכן	אופן ההצגה
20-30 דקות	הצגת היישוב, כולל נתונים כמותיים, ע"י ראש הרשות ו/מנהל אגף החינוך	מצגת
120 דקות (40 דקות לכל תבחין)	התייחסות לשלושה תבחינים בלבד : תיאור הפעילות וציון נתונים כמותיים	הצגת הפעילות באחת מן הדרכים : מצגת, הסבר על ידי נציג הרשות, סיור, המחשה, סרט
10 דקות	שאלות ותשובות	
20 דקות	דברי סיום : מנהל/ת המחוז יו"ר ועדת הפרס	

הערה:

רשויות השייכות לאשכולות 1-2 במדד הטיפוח על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה יזכו לתוספת של 15% בניקוד הסופי המשוקלל.

רשויות השייכות לאשכולות 3-4 במדד הטיפוח על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה יזכו לתוספת של 10% בניקוד הסופי המשוקלל.

תהליך הגשת המועמדות

רשות שברצונה להגיש את מועמדותה לפרס החינוך היישובי תתאר בפני מנהל/ת המחוז את פעילותה בשישה מתוך אחד עשר התבחינים שנבחרו כאמות מידה להענקת הפרס (ראו לעיל).

הפעילות החינוכית של הרשות תתואר באופן מפורט, ממצה ואובייקטיבי בטפסים המצורפים בלבד (נספח 1), תוך הקפדה על ההנחיות האלה:

- יש למלא את כל הסעיפים כנדרש ולהעבירם לוועדה המחוזית. **ייבדקו רק טפסים שמולאו על-פי ההנחיות.**

- אין לצרף מסמכים אחרים (חוברות, ספרים וכדומה).

- יש להגיש למטה גם את טופסי ההגשה (נספח 2) ללא מסמכים נלווים אחרים.

- הטפסים שבנספח 1 ובנספח 2 יוגשו למחוז ב-8 עותקים.

המועד האחרון לקבלת הטפסים מהיישובים במחוזות הוא יום רביעי, כ"א באייר התשע"ג, 1 במאי 2013.

במטה המחוז יוקם צוות שיטפל באופן שוטף בנושא פרס החינוך היישובי (כולל העברת טפסים ליישובים). הצוות המחוזי יהיה רשאי להחליט על אילו רשויות להמליץ בפני ועדת הפרס.

את הטפסים של הרשויות המומלצות על-ידי המחוז יש להעביר עד יום ראשון, ט"ו בתמוז התשע"ג, 23 ביוני 2013, אל לשכתו של מר יגאל צרפתי, סמנכ"ל מינהל הפיתוח, רח' דבורה הנביאה 2, בניין לב רם, ירושלים 91911.

לבירורים אפשר לפנות

אל הגב' אילה גילברט, רכזת הוועדה, טל' 050-6282551,
או אל הגב' שרונה כהן, רכזת לשכה בכירה, מינהל הפיתוח, טל' 02-5603343.

נספחים טופסי הגשת המועמדות

נספח 1

טופס לתיאור פעילותה של הרשות על פי שישה קריטריונים
(למילוי ע"י הרשות)

שם הרשות: _____

שם ראש הרשות המקומית: _____

שם מנהל אגף/ מינהל החינוך ברשות: _____

קריטריון מס' _____

הקריטריון (תיאור מילולי של הקריטריון כפי שמופיע בדף הקריטריונים)

מידע ונתונים לתיאור פעילותה של הרשות על-פי הקריטריון המוצג לעיל

1. מטרת העל של הפעילות (במילים)

2. יעדי הפעילות (במילים ובמספרים)

3. אוכלוסיית היעד (במילים או במספרים)

4. המשתתפים בפעילות (כוח האדם המעורב בפעילות – מספרו/אפיונו)

5. תפוקות שנמדדו (נא ציינו את הגוף המודד)

6. תפוקות שאינן ניתנות למדידה כמותית

הערות נוספות

התאריך

חתימת ראש הרשות

טופס מידע ונתונים של הרשות המקומית

המועמדת לפרס משרד החינוך

המחוז המגיש _____

שם הרשות המקומית	סמל הרשות
------------------	-----------

מידע/נתוני רקע כלליים על אודות הרשות המקומית ופעילותה בתחום החינוך

1. מבט היסטורי

שנת ההקמה של הרשות _____

שנת האיחוד עם רשות אחרת (אם אוחדה) _____

שם הרשות שאתה אוחדה _____

2. הרכב האוכלוסייה

מספר התושבים בשנת 2012 _____

3. תקציב הרשות לצורכי חינוך בשנת 2012

סה"כ _____

התקציב ממקורות ממלכתיים _____

התקציב ממקורות מוניציפאליים _____

התקציב מגביית הורים _____

התקציב ממקורות אחרים (פרט) _____

% תקציב החינוך מסך כל תקציב הרשות _____

חתימת ראש הרשות	התאריך
-----------------	--------

[הודעות](#)

מוסדות חינוך ניסויים בשנת הלימודים התשע"ד (עג) 3.1-5

1. לוח הזמנים להגשת הצעות למוסדות חינוך ניסויים

- 1.1 הצעות בתי הספר תוגשנה על ידי מנהלי בתי הספר באמצעות המפקחים, שיעבירו למנהלי המחוזות, ובחינוך הממ"ד – למחמ"דים, עד יום ה', י"ח באדר התשע"ג, 28.2.2013.
- הצעת מוסדות על-יסודיים המבקשים שינוי במתכונת בחינות הבגרות תוגש במקביל הן למחוז והן לגף לניסויים וליזמות. בחמ"ד יש להגיש זאת גם למפמ"ר.
- 1.2 הצעות לגני ילדים יש להגיש בשני עותקים: אחד להנהלת המחוז הממונה והשני לאגף לחינוך קדם-יסודי, למחלקה לשיטות ולמודלים חינוכיים, עד יום ה', י"ח באדר התשע"ג, 28.2.2013.
- 1.3 בכל מחוז תוקם ועדה בראשות מנהל המחוז ובהשתתפות המחמ"ד ונציגי הגף לניסויים וליזמות. הוועדה תבחן בקפדנות את ההצעות, את אישור הרשויות המקומיות ואת נכונות המחוז להשתתף בהקצאת המשאבים השונים. עם אישור הניסוי על הוועדה המחוזית להגיש את רשימת מוסדות החינוך המומלצים על פי סדר עדיפויות, יחד עם הצעת הניסוי המלאה ועם המלצותיה של הוועדה וטופס ההצטרפות. הצעות אלו תובאנה להחלטת הוועדה העליונה.
- 1.4 יש לשלוח את ההצעות לניסויים גם בדואר האלקטרוני לכתובת הזו: orlyyo@education.gov.il
- 1.5 הצעות מנהלי המחוזות תועברנה למזכירות הפדגוגית עד יום ה', י" בניסן התשע"ג, 21.3.2013.
- 1.6 החלטות הוועדה העליונה והמנכ"ל תימסרנה למחוזות החל מיום ה', כ"ג באלול התשע"ג, 29.8.2013.

2. התחייבות המוסד הניסויי

מוסדות חינוך ניסויים שסיימו את השנה החמישית מחויבים להגיש תכנית ליישום התהליך של הפצת הידע שנרכש במהלך הניסוי במשך שנה נוספת, בתיאום עם דרישות הגף לניסויים וליזמות ובהתאם להן. התחייבות זו אינה

הודעות

14

קשורה בקבלת תקציב או שירותים נוספים מהגף. בסמכות הגף בלבד לשחרר מוסדות חינוך ממחויבות זו.

3. מוסדות המצטרפים ל"אופק חדש"

מוסדות חינוך ניסויים שהצטרפו או עומדים להצטרף ל"אופק חדש" מחויבים למלא אחר ההנחיות האלה:

- לדווח בכתב מיד עם החלטתם להצטרף
- לבחור הכשרות מתוך היצע ההכשרות של הגף המתאימות לצורכי הניסוי, כפי שמופיע במערך ההכשרות של "אופק חדש" שבאתר המשרד, בהתאמה לתכנים באתרי האינטרנט של מוסדות החינוך השונים
- לוודא את השתתפות הצוות המוביל את הניסוי, מנהל בית הספר וחברים נוספים מסגל ההוראה בהכשרות, לפי צורכי הניסוי ובהתאמה לתכנים באתר האינטרנט.

בשאלות אפשר לפנות אל הגב' אורלי יוסף,
טל' 02-5603804, דוא"ל orlyyo@education.gov.il

3.6 טכנולוגיית המידע ומחשוב

3.6-7 (עג) חדשות ועדכונים ב"אוח" - אתר האינטרנט של המשרד - ובאתרי היחידות

1. אתר "אוח"

א. פורים שמח

באתר פורים אפשר למצוא מידע הכולל חומרי למידה והוראה לפורים, משחקים לחג (משחק הזיכרון, משחק התחפושות), חידון על ביטויים מצוירים מהמגילה, הסברים על החג הקשורים לשמחה ולצחוק ועוד ...

כתובת האתר:

www.edu.gov.il/Purim

ב. או"חודשי - עלון מקוון 67 ל"אוח"

עלון מקוון (NewsLetter) 67 נשלח לכל העוסקים בחינוך. בעלון מידע, הפעלות ומשחקים לכבוד חג פורים. כמו כן אפשר למצוא בעלון ידיעות, חדשות ועדכונים שעלו לאתר בחודש האחרון.

כתובת האתר:

<http://www.edu.gov.il/owl/owlnews67.htm>

2. אתרי היחידות

המזכירות הפדגוגית - אגף מדעים

עלה לאוויר אתר חדש של אגף מדעים במזכירות הפדגוגית. באתר אפשר למצוא תכנים וקישורים שעשויים לסייע לכל העוסקים בהוראת המתמטיקה והמדעים והמתעניינים בתוכניה: תכניות הלימודים, חומרי הוראה-למידה-הערכה וקישורים למידע בתחומי הוראת המדעים ברשת.

כתובת האתר:

www.edu.gov.il/AgafMadaim

3.10 רישום והעברות תלמידים

3.10-3 (עג) הרישום לבתי הספר העל-יסודיים לשנת הלימודים התשע"ד

1. מועדי הרישום

הרישום לבתי הספר העל-יסודיים לשנת הלימודים התשע"ד ייערך מיום ראשון ו' בניסן התשע"ג, 17 במרץ 2013, עד יום ראשון י"ג בניסן התשע"ג, 24 במרץ 2013.

2. חייבי הרישום

- 2.1 מסיימי כיתה ו' בבית הספר היסודי ביישובים שעברו חיטוב יירשמו לכיתה ז' בחטיבת הביניים שאליה שויכו.
- 2.2 מסיימי כיתה ח' בבית הספר היסודי ביישובים שטרם עברו חיטוב יירשמו לכיתה ט' בבית הספר שאליו שויכו.
- 2.3 מסיימי כיתה ט' בחטיבת ביניים עצמאית שאינה חטיבה בבית ספר שש-שנתי.

3. חובת הרישום

- 3.1 חובת הרישום חלה על ההורים.
- 3.2 על אף האמור לעיל, נערים ונערות, חייבי הרישום כמוזכר למעלה, רשאים לרשום את עצמם, בתנאי שיביאו עמם תעודת זהות או דרכון של אחד משני ההורים ומכתב הרשאה מאחד מהם.

4. מקום הרישום

- 4.1 א. באין אזור רישום יירשמו נערים ונערות, חייבי הרישום כמוזכר למעלה, בכל מוסד חינוך מוכר כמשמעותו בחוק לימוד חובה שבתחום הרשות המקומית, בתיאום אתה ובהתאם להנחיותיה.

הודעות

18

ב. הם יירשמו במוסד חינוכי מוכר אחר, בתיאום עם הרשות המקומית שבה הם גרים ולפי הנחיותיה, באחד מן המקרים האלה:

(1) אם אין ברשות החינוך המקומית שהם גרים בה מוסד חינוך מוכר כמשמעותו בחוק לימוד חובה.

(2) אם הורי התלמידים רוצים שהם ילמדו במוסד חינוך מוכר דתי, וברשות החינוך המקומית שהם גרים בה אין אלא מוסד חינוכי מוכר שאינו דתי, או להפך.

(3) אם התירה רשות החינוך המקומית שהם גרים בה את רישומם במוסד חינוכי מוכר שמחוצה לה, מסיבות אלו:

(א) אם המוסד הוא ישיבה תיכונית, ישיבה טכנולוגית או כיתות המשך ישיבתיות, או אם ההורים מבקשים לרשום את ילדיהם למוסד פלוני משום שיש בו נתיב, מגמה או מסלול שאין במוסד החינוכי ברשות החינוך המקומית שהם גרים בה.

(ב) אם המוסד הוא בעל אופי ארצי (כגון תיכון תלמה ילין בתל-אביב או התיכון למדעים ולאמנויות בירושלים) או שהוא מוסד פנימייתי.

4.2 א. נערים ונערות שסיימו כיתות ט' בחטיבת ביניים עצמאית שאיננה במסגרת מוסד חינוך שש שנתי ואין בהמשכה כיתה י', יירשמו בכל מוסד חינוכי מוכר בתחום הרשות המקומית ובתיאום אתה.

ב. אם ברצונם להירשם למוסד חינוכי מחוץ לרשות החינוך המקומית שהם גרים בה, עליהם להצטייד באישור לימודי חוץ שיינתן על ידי הרשות המקומית לאחר דיון בבקשה שהוגשה על ידי ההורים. קבלת האישור תאפשר לרשות המקומית לעקוב אחר תהליך הרישום ולקיים את חוק לימוד החובה. אין באישור לימודי חוץ לתלמידי כיתה י' משום התחייבות מלכתחילה לכסות את הוצאות הנסיעה של התלמיד או הוצאות אחרות. הרשות הקולטת או בית הספר הקולט לא יקלטו תלמיד הגר מחוץ ליישוב ללא הצגת אישור בכתב מהרשות המקומית שהתלמיד שייך אליה.

4.3 אישור העברה לבוגרי כיתות ז' ו-ח' בחטיבות הביניים (אישור לימודי חוץ)

- א. הורים המבקשים להעביר תלמיד לבית ספר אחר בטרם סיים את לימודיו בחטיבת הביניים, יפנו אל בית הספר הרצוי להם רק לאחר שיצטיידו באישור בכתב מרשות החינוך המקומית בתחום מגוריהם. אם בית הספר הרצוי להם הוא ברשות מקומית אחרת, על ההורים להסדיר קבלת אישור הרשות המקומית שבית הספר נמצא בה, לאחר שיקבלו אישור בכתב של הרשות המקומית בתחום מגוריהם.
- ב. רשות החינוך המקומית תאשר העברה אם התלמיד מבקש ללמוד במוסד חינוכי עם פנימייה או במוסד על-אזורי הקולט תלמידים מכל הארץ שקיבל אישור מהוועדה לבתי ספר ייחודיים על-אזוריים.

בשאלות אפשר לפנות
אל האגף לחינוך על-יסודי, טל' 02-5603259/61.
בשאלות הנוגעות לחינוך העל-יסודי הממ"ד יש לפנות אל המחמ"ד במחוז.

6. דרכי הוראה

6.4 עבודות תלמידים

6.4-1 (עג) חלוקת מלגות לעבודות מצטיינות בנושא חזונו ופועלו של בנימין זאב הרצל

חוק בנימין זאב הרצל, התשס"ד-2004(1) נועד לציין את זכרו של בנימין זאב הרצל ולהנחיל לדורות הבאים את חזונו, מורשתו ופועלו. החוק מבקש לעצב את דמותה של מדינת ישראל ואת מוסדותיה בהתאם לחזונו הציוני.

על פי החוק יקצה משרד החינוך מלגות לצורך מחקר בנושאים הקשורים לחזונו ולפועלו הציוני של בנימין זאב הרצל על-פי כללים שיקבע שר החינוך.

לקראת יום הרצל שחל ב-י"א באייר התשע"ג, 21.4.2013, המטה לתרבות ישראל בשיתוף המועצה הציבורית להנצחת זכרו של בנימין זאב הרצל קוראים לתלמידי כיתות ח' להגיש מועמדותם לקבלת מלגה באמצעות משימת עיצוב ופתיחת דף פייסבוק להרצל. המשימה מהווה חלק מתכנית הלימודים של כיתות ח' במקצוע תרבות ישראל ומורשתו.

על דף הפייסבוק לעמוד בדרישות האלה:

- **נותרת או ססמה לדף הפייסבוק**

- מאתגרת ומושכת ללמידה על הרצל
- מבוססת על ציטוט מדברי הרצל
- מנוסחת בלשון עכשווית ותקינה.

- **הצגת דמותו וחזונו של הרצל**

- הצגת דמותו וחזונו של הרצל בבהירות ובקצרה
- הדגשת שאיפתו של הרצל ליצירת חברה מתוקנת
- התאמת תמונתו של הרצל לדמותו ולחזונו כפי שהם מצטיירים במידע העולה מהדף.

הודעות

• **פירוט חזונו של הרצל**

- ציטוט רעיון מחזונו של הרצל
 - הסבר הרעיון ומשמעותו
 - צירוף שתי דוגמאות לאופן שבו מתממש הרעיון במדינת ישראל
 - הסבר על תרומתו של הרעיון לקידום חברה מתוקנת.
- במסגרת התחרות תוענקנה מלגות בסך 500 ש"ח לתלמיד. תלמיד שיזכה במלגה יזכה את בית ספרו במלגה בסך 1000 ש"ח.

לוח זמנים להגשת מועמדות לקבלת המלגה

התאריך	הנושא
עד 13.2.2013	בקשה להצטרפות בית הספר לתחרות העבודות באמצעות מדריך או פנייה לרפרנט המטה לתרבות ישראל במחוז
במהלך החודשים ינואר- פברואר	לימוד על בנימין זאב הרצל והוראת המשימה. ביצוע תהליך עיצוב הדף על-פי המחווון במסגרת בית הספר
7.3.2013	בחירת העבודות המצטיינות על ידי בית הספר והעברתן לוועדה המחוזית
עד 20.3.2013	בחירת העבודות המצטיינות על ידי הוועדה המחוזית
4.4.2013	בחירת עבודות מצטיינות על ידי ועדה ארצית
21.4.2013	יום הרצל: טקס חלוקת המלגות

המשימה הנקראת "אם תרצו – אין זו אגדה" והנחיות מפורטות לביצועה מצויות ב"מאגר משימות בתרבות ישראל" בחוברת המשימות וכן באתר המטה לתרבות ישראל בכתובת

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/Tar/butisraelmoreshet

כמו כן היא מצויה באתר ראמ"ה בכתובת <http://rama.education.gov.il>.

בשאלות אפשר לפנות

אל הגב' ציפי קוריצקי, מנהלת המטה לתרבות ישראל, טל' 02-5603543,
ואל הגב' שרה שי, מדריכה ארצית במטה לתרבות ישראל, טל' 050-6289123,
דוא"ל sarash2@education.gov.il.

הודעות

22

7. חינוך חברתי וחינוך בלתי פורמלי

7.1 הכנה לצה"ל

7.1-1 (עג) מרכז הכנה לשירות משמעותי בצה"ל ובשירות הלאומי-אזרחי

א. מבוא

מערכת החינוך מופקדת על תהליך ההכנה לשירות בצה"ל ובשירות הלאומי-אזרחי של בני הנוער בישראל בהתאם להנחיות חוזר מנכ"ל סח/3(ג), מרחשוון התשס"ח – נובמבר 2007, "נכונות לשירות ומוכנות לצה"ל".

האחריות הכוללת לתהליך ההכנה לשירות משמעותי מוטלת על מינהל החברה והנוער במטה ובמחוזות בשיתוף עם האגף לחינוך על-יסודי, מינהל החינוך הדתי, שפ"י, הפיקוח על החינוך הגופני, האגף הביטחוני-החברתי במשרד הביטחון ומפקדת קצין חינוך ונוער ראשי, תומכ"א ומיטב בצה"ל.

לשם ריכוז הפעילויות החינוכיות בנושא בבתי הספר ובמסגרות החוץ בית ספריות ברשויות המקומיות הקים מינהל החברה והנוער מרכזי הכנה לשירות משמעותי בצה"ל ובשירות הלאומי-אזרחי אשר ייתנו מענה לכלל אוכלוסיות בני הנוער בכל רשות. המרכזים נועדו לאגם את סך המשאבים המוקצים לנושא על ידי כל הגופים השותפים לו ברשות, בכדי להבטיח עשייה חינוכית אפקטיבית ויעילה המתאימה למאפיינים הדמוגרפיים הייחודיים לה ולהעלות את מספר בני הנוער המתגייסים לצבא או לשירות הלאומי-אזרחי ומשרתים שירות משמעותי.

היעד החינוכי שעומד בבסיס הפעילות של מרכזי ההכנה הוא הצגת השירות כזכות אזרחית ראשונה במעלה בפני בני הנוער, בכדי שישתלבו בהצלחה בשירות משמעותי במסגרת הצבא או במסגרת שירות לאומי-אזרחי בדרכם לאזרחות בוגרת, משמעותית ופורייה.

מנהלי בתי הספר, מורים ומחנכים במסגרות פורמאליות ובלתי פורמאליות, נקראים לעבוד בשיתוף עם מרכז ההכנה לשירות משמעותי ולקחת חלק בפעילויות ובתכניות שלו כדי להעמיק את עבודתם עם המתגייסים. מנהלי בתי הספר או מי מטעמם מתבקשים לקחת חלק בוועדות ההיגוי.

הודעות

ב. עקרונות הפעולה של מרכז ההכנה לשירות משמעותי בצה"ל ובשירות הלאומי-אזרחי

1. מרכז ההכנה ייצור רצף חינוכי משלים בין פעילותם החינוכית של בתי הספר לבין פעילותן של מסגרות החינוך המשלים (תנועות הנוער וארגוני הנוער, המרכזים הקהילתיים, אגודות הספורט ועוד) ויפעל לגייסן להשתתף בתהליך ההכנה לשירות.
2. המרכז יעבוד בשיתוף פעולה עם המוסד החינוכי להתאמת תכנית חינוכית ההולמת את המאפיינים ונתוני הגיוס של תלמידיו ובוגריו.
מרכז ההכנה יפעל על סמך מדידה והערכה קבועים ויפתח מאגרי מידע מסודרים על בסיס הנתונים האלה:
 - א. נתוני הגיוס המצויים באחריות צה"ל
 - ב. שאלוני עמדות והערכה הנמצאים באוגדן ההכנה לצה"ל שפרסם משרד החינוך
 - ג. מאגר מידע לגבי שירות לאומי-אזרחי של מנהלת השירות הלאומי-אזרחי במשרד ראש הממשלה.המרכז יפתח גם כלים נוספים למדידה ולהערכה.

ג. אפיקי הפעולה של מרכז ההכנה

- האפיק הפרטני** – פיתוח פעולות מגוונות לטיפול אישי במועמד לשירות בצה"ל (מלש"ב).
- האפיק החברתי** – במסגרת הפעילות מופעלת תכנית ליבה חינוכית מובנית המיועדת לעבודה בכיתה. מרכז ההכנה פועל להשלים פעילות זו במסגרות החוץ בית-ספריות בשעות אחר הצהריים.
- האפיק הקהילתי** – מרכז ההכנה פועל ליצירת אקלים תומך גיוס ושירות משמעותי בקרב הורים, מוסדות וגופים בקהילה.

ד. אוכלוסיות היעד של מרכז ההכנה לשירות משמעותי

- בני נוער תושבי הרשות** – במסגרות הבית ספריות והחוץ בית ספריות
- צוותי חינוך** – מנהלי בתי ספר תיכוניים, מורים ומחנכים, רכזים חברתיים-קהילתיים, רכזי הכנה לצה"ל, רכזים ומדריכים במסגרות החוץ בית ספריות

**נציגי עמותות וגורמים הפעילים בנושא ברשות – פעילי שנות שירות, חיילות
וחיילים המשרתים במערכת החינוך**
חיילות וחיילים – תושבי הרשות
קהילה – הורים ותושבים אחרים.

**מרכז הכנה ברשות המקומית יוקם באישור מינהל החברה והנוער לאחר עמידה
בתנאי סף המתפרסמים באתר האינטרנט בכתובת**
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/noar>

לפרטים אפשר לפנות
אל הגב' דורית בר-חי, ממונה על "נכונות לשירות ומוכנות לצה"ל",
מינהל החברה והנוער, טל' 02-5603155,
דוא"ל doritbar@education.gov.il.

7.6 משלחות נוער לחו"ל

מלגת יוהנס ראו 2013 - משלחת נוער לגרמניה	7.6-1 (עג)
---	-------------------

תלמידי תיכון ישראליים בני 16 עד 18 מוזמנים להשתתף בתכנית "מלגת יוהנס ראו 2013" המיועדת לממן ביקורי תלמידים ישראלים בגרמניה.

תכנית המלגות נחנכה על ידי נשיא גרמניה, מר יוהנס ראו, בעת ביקורו הממלכתי בישראל בפברואר 2000, במטרה לשפר את תדמיתה של גרמניה בקרב צעירים ישראלים, לקדם דו שיח בין המדינות ולהעמיק את הקרבה בין שתי המדינות. תכנית המלגות היא חלק ממפעל חילופי הנוער בין ישראל וגרמניה שהתפתח במשך עשרות השנים האחרונות והפך לבעל משקל מרכזי ביחסים בין שני העמים.

נציגי שגרירות גרמניה בישראל יבחרו עשרים תלמידים באמצעות שאלון הכולל עשר שאלות על גרמניה וריאיון אישי. התלמידים שיוזכו במלגות יבקרו בגרמניה במשך 13 ימים.

תכנית הביקור מאורגנת על ידי הארגון הפדרלי הגרמני לחילופי נוער, שגם אחראי על ליווי התלמידים הישראלים.

התלמידים יתארחו במשך שמונה ימים בבתי משפחות גרמניות שלהן ילדים בני גילם ואשר נבחרו בקפידה על ידי הארגון. לאחר מכן יבלו התלמידים הישראלים יחד עם מארחיהם בברלין במשך חמישה ימים. התכנית בברלין כוללת ביקור בלשכת הנשיא, בבונדסטאג (הפרלמנט הגרמני), במשרד החוץ ובמוזיאון היהודי וכן סיורים בעיר. במהלך הביקור ייערכו גם דיונים קבוצתיים.

לאחר שובם יוזמנו התלמידים הישראלים לשגרירות גרמניה בישראל כדי לסכם את הביקור.

תלמידים שהשתתפו במשלחות קודמות מדווחים על חוויות משמעותיות שחוו במפגש עם בני נוער גרמנים בני גילם, באירוח בבתי המשפחות ובהיכרות עם גרמניה החדשה. הם מספרים על שבירת מחסומים פנימיים של חשדנות ופחד, על שאלות שהתעוררו אצלם ביחס לזהותם היהודית דווקא בגרמניה ועל דיונים מעמיקים בנושא יחסי ישראל-גרמניה על רקע העבר המורכב.

מנהלי בתי הספר התיכוניים מתבקשים להפיץ את הפרטים על התכנית ואת השאלון המצורף בהמשך לתלמידים המתאימים לתכנית חשובה זו, ואשר מסוגלים לייצג את ישראל בצורה ראויה ומכובדת.

מכתב למנהלים בנושא זה מאת מנכ"לית משרד החינוך ושגרירות גרמניה נמצא
בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/KishreiChutz/KishreyChutz/TchumeyPehilut/Yoanos2012.htm>

מלגת יוהנס ראו 2013 – משלחת נוער לגרמניה

תלמידים יקרים,

אם אתם תלמידי תיכון בארץ, בני 16-18, שולטים היטב בשפה האנגלית ולא התגוררתם בעבר בגרמניה, אתם רשאים להשתתף בתחרות על 20 "מלגות יוהנס ראו 2013" המיועדות לביקור תלמידים ישראלים בגרמניה.

תכנית המלגות נחנכה על ידי נשיא גרמניה, מר יוהנס ראו, בעת ביקורו הממלכתי בישראל בפברואר 2000, במטרה לשפר את תדמיתה של גרמניה בקרב צעירים ישראלים, לקדם דו שיח בין המדינות ולהעמיק את הקרבה בין שתי המדינות. תכנית המלגות היא חלק ממפעל חילופי הנוער בין ישראל וגרמניה, שהתפתח במשך עשרות השנים האחרונות והפך לבעל משקל מרכזי ביחסים בין שני העמים.

תכנית הביקור מאורגנת על ידי הארגון הפדרלי הגרמני לחילופי נוער שגם אחראי על ליווי התלמידים הישראלים.

התלמידים יתארחו במשך שמונה ימים בבתי משפחות גרמניות שלהן ילדים בני גילם, ואשר נבחרו בקפידה על ידי הארגון. לאחר מכן ישתתפו יחד עם מארחיהם בסמינר בן חמישה ימים בברלין.

כדי להציג את מועמדותכם לקבלת המלגה עליכם למלא את השאלון המצורף ולשלוח אותו **כקובץ PDF עד ה-31 במרס 2013** לכתובת הדואר האלקטרוני: rau.grant@gmail.com.

יש להתקשר לטלפון 03-6931344 כדי לוודא שהדוא"ל התקבל.

מבין כל המועמדים יוזמנו כ-50 לריאיון אישי בשגרירות גרמניה בתל אביב, ומתוכם יזכו 20 במלגת נסיעה לגרמניה.

הנסיעה תתקיים בעת חופשת סוכות, כנראה בין ה-18 בספטמבר ל-28 באוקטובר 2013.

[הודעות](#)

27

חוזר מנכ"ל עג/6, כ"א בשבט התשע"ג, 1 בפברואר 2013

פרטים נוספים על התכנית אפשר למצוא באתר שגרירות גרמניה, בכתובת
www.tel-aviv.diplo.de או לפנות אל הגב' קירסטן מירון, טל' 03-6931344.

לפרטים אפשר לפנות
אל הגב' שושנה שרייבר, מרכזת בכירה קשרי חוץ,
דוא"ל shoshanashr@education.gov.il

מלגת יוהנס ראו 2013 Johannes Rau Grant

שאלון להצגת מועמדות

Family Name:
First Name:
Date of Birth:
Name of your school:
Postal Home address:

Telephone at Home: Your mobile number:

Email-address:
Your Hobbies:

נא למלא את כל הפרטים האישיים הדרושים.
יש לענות על השאלות הרשומות מטה באנגלית.

Please fill in all the requested details above and
answer the following questions in English.

Deadline is March 31 2013 עד ה-31 במרץ 2013

נא לשלוח את הפרטים ואת התשובות כקובץ PDF לכתובת הדואר האלקטרוני
rau.grant@gmail.com

יש להתקשר ולוודא שהדוא"ל התקבל בטל' 03-6931344.

הורעות

28

חוזר מנכ"ל עג/6, כ"א בשבט התשע"ג, 1 בפברואר 2013

1. אילו מדינאים גרמנים ביקרו בישראל? נקבו בשמותיהם של שלושה מהם וציינו את תפקידם ואת השנה שבה ביקרו בארץ.
2. ציינו שמות של חמש ערים בגרמניה ובאילו מדינות פדראליות הן שוכנות.
3. כמה מדינות פדראליות יש ברפובליקה הפדראלית של גרמניה, וכמה מדינות נוספו לאחר איחודה של גרמניה?
4. כתבו בקצרה ובמילים שלכם על שני ספורטאים גרמנים ידועים.
5. נקבו בשמותיהם של שני סופרים גרמנים ידועים ובשם אחת מיצירותיו של כל אחד מהם והסבירו מדוע בחרתם דווקא בהם.
6. נקבו בשמות של שני נהרות גדולים בגרמניה וציינו את הערים שבהן הם עוברים.
7. בחרו בפסטיבל שמתקיים בגרמניה ושהייתם רוצים לבקר בו והסבירו מדוע.
8. מה שמו של הפרלמנט של הרפובליקה הפדראלית של גרמניה וכמה חברים יש בו?
9. נקבו בשמם של שני אמצעי תקשורת בגרמניה (תחנת טלוויזיה, עיתון וכדומה).
10. הסבירו את היתרונות והחסרונות של הצטרפותה של מדינת ישראל לאיחוד האירופאי (כתבו לפחות עמוד אחד בגופן בגודל 12).

**מידע נוסף אפשר למצוא באתר שגרירות גרמניה
בכתובת www.tel-aviv.diplo.de**

7.9 פעילות חברתית וקהילתית

7.9-8 (עג) יישום תכנית הליבה לשעות חינוך
לכיתות ז'-י"ב לטיפוח שייכות,
מימוש עצמי ומעורבות חברתית
בחודש שבט (פברואר)

1. מעורבות אזרחית פעילה, איכות הסביבה

תאריכים: ט"ו בשבט, יום המשפחה (ל' בשבט)

ערכים: אחריות, מעורבות, מחויבות, צדק חברתי, קיימות, אזרחות פעילה
מיומנויות: ניהול עצמי, מנהיגות, קביעת סדרי קדימויות, עבודת צוות, קבלת החלטות, פעילות אזרחית.

החודש מתמקד בעיסוק במעורבות אזרחית פעילה ובאחריות לסביבה. במהלכו תעסוק כל שכבה בערכים אלה בהקשר לנושא השנתי שלה.

מעורבות אזרחית פעילה

מעורבות מבטאת אכפתיות ודאגה לאדם או לנושא כלשהו, ללא קשר לאינטרסים הפרטיים שלנו. היא באה לידי ביטוי לא רק בהתעניינות באדם או בנושא, אלא גם בהתייחסות רגשית כלפיהם ובפעילות מעשית למענם. מעורבות פעילה מגבירה את תחושת השייכות, משפרת את האקלים החברתי ומחזקת קשרים וכישורים חברתיים. מעורבות אזרחית פעילה היא מרכיב חיוני בחברה דמוקרטית. חינוך למעורבות אזרחית פעילה מכוון ליצירת קשר של אחריות בין פרטים וקהילות לבין סביבתם החברתית והפיזית. הוא מעודד את התלמידים להסתכלות ביקורתית על סביבתם ולפעולה לשינוי ולשיפור של המציאות בקהילה, בחברה או בסביבה שבה הם חיים.

איכות הסביבה

אחריות סביבתית היא אחד התחומים המרכזיים שבהם נדרשת מעורבות אזרחית פעילה במאה ה-21. היכולות הטכנולוגיות שפיתחה האנושות מחייבות אותה למצוא את האיזון הראוי בין הצרכים של החברה, של הסביבה ושל הכלכלה – שלושת עמודי התווך של הקיימות. ט"ו בשבט החל החודש הוא אירוע המזמן חינוך לקיימות, לטיפוח תחושת אחריות כלפי הסביבה והקהילה הקרובה ולעידוד אזרחות פעילה בתחום זה, כמו גם בתחומי חיים אחרים.

הודעות

30

2. תכנים והדגשים שכבתיים

כיתה ז': אני אחראי

במסגרת ההכנה להיותם בני מצווה יבררו התלמידים את המושג "אחריות" בהקשרים שונים. הם יעסקו במיומנויות של ניהול עצמי ומנהיגות עצמית, כגון ניהול זמן, קביעת סדר קדימויות וכדומה. כמו כן הם יעסקו בפעילויות שיעוררו את מודעותם לסביבתם הקרובה.

כיתה ח': אכפת לנו

התלמידים יעסקו באחריותם ליצירת אקלים חיובי בסביבתם הקרובה ולטיפוח תחושת האכפתיות והסולידריות וידונו בדרכים שיש לנקוט כדי לשפרם.

כיתה ט': מחויבות להמשכיות

התלמידים יעסקו במחויבותם כיהודים וכישראלים להמשכיות בדורות הבאים בהיבטים תרבותיים, סביבתיים ואחרים. כמו כן ידונו בתרבות הצריכה, תוך בחינת השלכותיה האישיות, החברתיות והכלכליות בטווח קצר ובטווח ארוך.

כיתה י': צדק חברתי

התלמידים יכירו תפיסות שונות של צדק חברתי וידונו במחויבות המדינה להענקת זכויות חברתיות לאזרחיה ולתושביה ובמחויבות האזרחים לחברה ולמדינה, תוך התמודדות עם דילמות שונות בתחום זה. כמו כן הם יעסקו בהיבטים שונים של אורח חיים המחויב לקיימות כביטוי לערכים של צדק חברתי וסביבתי.

כיתה י"א: מדינה מתוקנת

התלמידים יעסקו במחויבות לחוק ולסדר החברתי במדינת ישראל כמדינה יהודית דמוקרטית. כמו כן יעסקו בערך של קיימות סביבתית כפי שהוא בא לידי ביטוי במקורות יהודיים ואחרים.

כיתה י"ב: אזרחות פעילה

במסגרת היישום המעשי של המחויבות האזרחית יעסקו התלמידים בדרכים השונות שבהן הם יכולים כאזרחי מדינת ישראל להשפיע על סדר היום החברתי במדינה ולהוביל שינוי. התלמידים ידונו גם בתחום איכות הסביבה, שהוא אחד התחומים המובהקים שבו יכולים בני נוער להשפיע באופן ישיר.

פעילות ייחודית לחמ"ד: בחודש פברואר יעסקו התלמידים (בנוסף לתוכני תכנית הליבה הכללית) בבירור זהותם הציונית-דתית ובשאלות הנוגעות למהותה של הציונות הדתית.

פעילויות חודש שבט (פברואר) מצויות באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://meyda.education.gov.il/files/noar/tablefeb.doc>

תכנית הליבה השנתית הכוללת ערוכה בטבלה ומצויה באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/TechumeiHaminhel/ChinuchChevrathi/tochliba.htm>

לפרטים נוספים בנושא יש לפנות לממונים המחוזיים לחינוך חברתי קהילתי תלמידים ונוער:

hayasha@education.gov.il	050-6283573	ממונה ארצית חינוך חברתי קהילתי – חיה שפירא
avrahambe@education.gov.il	050-6282678	מחוז צפון – אברהם בן שושן
gilabo@education.gov.il	050-6283577	מחוז חיפה – גילה בורנשטיין
veredfi@education.gov.il	050-6282219	מחוז ת"א – ורד פינקלשטיין
tamarshlomo@gmail.com tamarshl@education.gov.il	050-6283435	מחוז מרכז – תמר שלמה
aliha@education.gov.il	050-6282384	חברה ערבית – עלי הייכל
zjafa@walla.co.il yafati@education.gov.il	050-6282454	מחוז ירושלים – יפה צדקיהו
rinalesika@walla.com rinama@education.gov.il	050-6282795	מחוז דרום – רינה מסיקה
anatz@kfar-olami.org.il	050-6225287	מגזר התיישבותי – ענת זמל
shoshishp@education.gov.il	050-6282923	יחידת החמ"ד – שוש שפיגל

למידע נוסף אפשר לפנות אל הגב' עמליה לואין, מפקחת ארצית, אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות, מינהל החברה והנוער טל' 03-9180816, דוא"ל amaliale@education.gov.il.

פרסומי מינהל החברה והנוער **7-7.9 (עג)**
לחודשים אדר-ניסן (פברואר-מרס)

פרסומים לציון מועדים ואירועים לאומיים

גיליון "על סדר היום" בנושא יום הזיכרון ליוסף טרומפלדור

ב-י"א באדר התשע"ג, 21.2.2013, יחול יום הזיכרון ליוסף טרומפלדור. בפעילויות שבגיליון "על סדר היום" 114 (2012), שכותרתו "גיבורי המחרשה והשלח", מצוי סיפור המאבק על תל חי ומוצגת דמותו של יוסף טרומפלדור, והיא מזמנת דיון במשמעות מיתוס תל חי אז והיום.

הגיליון מצוי באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Actualia/AISederHayom/sederyom114.htm>

משנכנס אדר – קובץ המכיל מידע והפעלות בנושא החודש וחג פורים

בקובץ תעודת זהות של חודש אדר, דינים, מנהגים ופעילויות בנושא.

הקובץ מצוי באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://noar.education.gov.il/main/upload/newprogram/purim1.doc>

פרסומים לציון מועדים ואירועים בין-לאומיים

גיליונות "על סדר היום" לקראת יום המתנדב הבין-לאומי

א. גיליון "על סדר היום" בנושא הנוער המתנדב

ב-כ"ג בניסן התשע"ג, 5 במרס 2013, יצוין יום המתנדב הבין-לאומי. בגיליון "על סדר היום" 100 (2011), שכותרתו "ישראל אומרת תודה מכל הלב לנוער המתנדב", פעילות המוקדשת לגילויי עשייה, התנדבות ומעורבות של בני נוער ולדיון בחשיבות תרומתם לקהילה ולחברה. הפעילות מעודדת את בני הנוער להיות מעורבים ופעילים בחיי החברה והמדינה.

הגיליון מצוי באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Actualia/AISederHayom/sederyom100.htm>

הודעות

ב. גיליון "על סדר היום" בנושא ארגוני ההתנדבות

בגיליון "על סדר היום" 59 (2006) שכותרתו "להתנדב בתבונה" פעילות שמטרתה לחדד את ערנותם של בני הנוער לגבי אופי הפעילות של הארגונים שבמסגרתם הם מתנדבים ולעודד אותם להתנדבות מתוך שיקול דעת.

הגיליון מצוי באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Actualia/AISe derHayom/Gilayon59.htm>

גיליונות "על סדר היום" לקראת יום האישה הבין-לאומי

יום האישה הבין-לאומי יצוין ב-כ"ו באדר התשע"ג, 8 במרס 2013. בגיליונות השונים מגוון פעילויות בנושא מעמד האישה, שוויון מגדרי ותרומתן של נשים.

א. גיליון בנושא דימוי נשים בפרסומות

בגיליון "על סדר היום" 29 (2004) שכותרתו "איך הן נראות" פעילות העוסקת בדמות האישה בפרסומות הישראליות, ובהשלכות של דימויים אלה על עיצוב התפיסות המגדריות בחברה הישראלית. הפעילות מעודדת את בני הנוער להתנגד לפרסום המציג נשים באור שלילי ולהיאבק למען פרסום הוגן ונטול סטראוטיפים.

הגיליון מצוי באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Actualia/AISe derHayom/Gilayon29.htm>

ב. גיליון בנושא הטרדה מינית

גיליון "על סדר היום" (2007) שכותרתו "אותנו זה מטריד" מציג פעילות שבאמצעותה המשתתפים מתוודעים לחוק למניעת הטרדה מינית, לומדים לזהות תופעות של הטרדה מינית, מבררים את מידת הרלוונטיות של החוק לבני נוער ולמערכת החינוך ומגבשים כללי התנהגות ברורים במטרה למנוע התנהגות מינית הפוגעת באחר וכן למנוע מאחרים לפגוע בהם.

הגיליון מצוי באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Actualia/AISe derHayom/Gilayon63.htm>

ג. גיליון בנושא תרומתן של נשים במאבק בדרך למדינה

בגיליון "על סדר היום" 95 (2010) פעילות המציינת את יום האישה הבין-לאומי ומדגישה את מקומן של נשים במאבק להקמת מדינת ישראל ואת תרומתן לקידום החזון הציוני. הפעילות מתמקדת בדמותה של שרה אהרונסון כדמות מופת ובערכים שהנחו אותה.

הגיליון מצוי באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/NR/rdonlyres/82150421-563B-48CE-B1FF-C44DF950F13C/114486/seder95.pdf>

ד. גיליון בנושא תפיסות שונות לגבי שוויון בין המינים

בגיליון "על סדר היום" 144 א' (2012) שכותרתו "שווה להיות אישה" פעילות העוסקת בסוגיות שונות הקשורות במעמד האישה ובגישות שונות כלפי השוויון בין המינים, כגון יציאת אימהות לעבודה, חלוקת עבודה בין בני זוג בעבודות הבית, תפקידי נשים בצה"ל וקיומם של בתי ספר לבנות בלבד. הפעילות מעודדת את בני הנוער לנקוט עמדה ולפעול לקידום מעמדן של הנשים בחברה.

הגיליון מצוי באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Actualia/AISe derHayom/sederyom14a.htm>

פרסומים לקראת יום הצרכן הבין-לאומי

יום הצרכן הבין-לאומי יצוין ב-ד' בניסן התשע"ג, 15 במרס 2013. להלן פרסומים שבהם פעילויות ונושאים לדין בנושא.

א. **חכמים על הסלולר - בני נוער מסבירים צרכנות סלולרית נבונה: פעילות באתר מינהל החברה והנוער**

מטרת הפעילות אשר פותחה על ידי המועצה לצרכנות, מינהל חברה ונוער והמפמ"ר למדעי החברה היא להעמיק את החינוך לצרכנות נבונה ולעודד את בני הנוער להגן על זכויותיהם הצרכניות בעולם מכשירי התקשורת הניידים. הפעילות מאפשרת היכרות עם מושגי יסוד וזכויות צרכניות בעולם מכשירי התקשורת הניידים בצורה חווייתית, התמודדות עם שיקולי רכישה של מכשירים ניידים וחבילות השימוש בהם וגיבוש דרכים לשימוש מושכל ובריא בהם. במהלך הפעילות יפתחו המשתתפים מסע הסברה בנושא באמצעות קליפים או כרזות.

אפשר למצוא את הפעילות בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Miscell/consumer.htm>

ב. גיליון "על סדר היום" בנושא האירועים הצרכניים המשפיעים בשנים 2010-2011

בגיליון 101 (2011) פעילות המזמנת דיון באירועים צרכניים משמעותיים בתחום ההגנה על זכויות הצרכן ובהיבטים ערכיים הקשורים לעולם הצרכנות בישראל ובחינת הרלוונטיות של ערכים אלה לעולמם של בני הנוער.

הגיליון מצוי באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Actualia/AlSeDerHayom/sederyom101.htm>

ג. גיליון "על סדר היום" בנושא המותגים ומשמעותם החברתית

בגיליון 66 שכותרתו "מותגים – כרטיס כניסה לחברה?" פעילות המזמנת דיון בהשפעת הגורמים המעודדים צריכה של מותגים וגיבוש אמות מידה לצרכנות נבונה ומושכלת. במסגרת הפעילות עולות שאלות על תפקידם של גורמים שונים בחברה: הורים, בית הספר ורשויות שונות, בהקניית דפוסי צרכנות נבונה, ועל הצורך בפיקוח על מכירה של מוצרי צריכה לילדים.

הגיליון מצוי באתר מינהל החברה והנוער בכתובת
<http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Noar/Actualia/AlSeDerHayom/Gilayon66.htm>

פרסומי מינהל החברה והנוער מצויים בכל מרכזי ההדרכה של המינהל במחוזות ואפשר לעיין בהם במקום או לשאול אותם. כמו כן אפשר למצוא את הפרסומים במלואם באתר האינטרנט של מינהל החברה והנוער בכתובת <http://noar.education.gov.il>.
לפרטים נוספים אפשר לפנות אל הגב' טליה נאמן, מנהלת אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות במינהל החברה והנוער, טל' 02-5603164/80.

9. תכניות לימודים

9.1 חינוך למאבק באנטישמיות ובגזענות

9.1-1 (עג) פעילויות חינוכיות לרגל היום הבין-לאומי למאבק בגזענות

ארגון האומות המאוחדות קבע את התאריך 21 במרס כיום הבין-לאומי למאבק בגזענות. מדינת ישראל חתמה בשנת 1966 על האמנה הבין-לאומית הקוראת לבער את כל הצורות של אפליה גזעית. מערכת החינוך שותפה למשימה חינוכית וערכית זו כפי שקובעות גם מטרותיו של חוק החינוך הממלכתי: "להנחיל את העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל ואת ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ולפתח יחס של כבוד לזכויות האדם, לחירויות היסוד, לערכים דמוקרטיים, לשמירת החוק, לתרבותו ולהשקפותיו של הזולת, וכן לחנך לחתירה לשלום ולסובלנות ביחסים בין בני אדם ובין עמים" (סעיף 22 לחוק).

במוקד היום הבין-לאומי למאבק בגזענות יעמוד השנה הנושא "מהדרה להכלה". אזרחים וקבוצות מיעוט רבות במדינת ישראל חווים הדרה מהחברה הישראלית וחשים כי השתתפותם בדמוקרטיה הישראלית חלקית ומוגבלת מבחינות רבות. תופעת ההדרה משקפת דעות קדומות. לעיתים היא מבוססת על נטיות גזעניות, והיא עלולה במקרים רבים להיות תחילתו של מדרון חלקלק המוביל את החברה והתרבות לגזענות.

בשנים האחרונות נעשים מאמצים מצד מוסדות המדינה ומצד גופים בלתי פורמאליים (התקשורת, המגזר השלישי והמגזר העסקי) להכיל את אותם אזרחים וקבוצות ולשתפם במרקם החברתי, התרבותי והפוליטי במדינה. יש להעלות את הנושא לדיון בשיעורים ולהדגימו באמצעות בחינת מצבן של קבוצות מיעוט בחברה, היום ובעבר.

הואיל ובמועד היום הבין-לאומי יוצאים בתי הספר במגזר היהודי לחופשת הפסח ובמגזר הערבי – לחופשת האביב, הוחלט להקדים את ציונו במערכת החינוך ליום ראשון, כ"ח באדר התשע"ג, 10.3.2013. מומלץ לבתי הספר להקדיש שיעורים לעיסוק בנושא בשבוע הזה.

הודעות

באתר המטה לחינוך אזרחי מוצע מגוון של פעילויות לבתי הספר :

- א. **הצעות למערך שיעור** בנושא "מהדרה להכלה" בסימן בנושא המרכז השנתי
- ב. **הצעות למערכי שיעור** המותאמים לחטיבות הגיל השונות בנושא המאבק בגזענות.

כתובת האתר: /EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/mate/

כמו כן, אפשר לפנות למטה לחינוך אזרחי בעניין קיום מפגשי השתלמות בנושא לחדרי המורים.

**לפרטים אפשר לפנות אל הגב' ציונה כסיף,
רפרנטית מחוז מרכז במטה לחינוך אזרחי, המזכירות הפדגוגית,
דוא"ל kassifzl@gmail.com, טל' 052-2748268.**

9.4 הינוך לערכים

9.4-6 (עג) יום האישה הבין-לאומי במערכת החינוך

1. כללי

"ובנוגע לשאלה, אם האישה יודעת למשול, יש לנו ניסיון היסטורי, אף על פי ששוכחים אותו לעתים קרובות... דבר אחד שכח להגיד לנו המורה להיסטוריה בזמן שעדיין ישבנו בבית הספר. הוא שכח למסור לנו ידיעה סטטיסטית פשוטה: את אחוז המלכות ה"גדולות" בין המלכות בהשוואה אל אחוז המלכים ה"גדולים" בין המלכים" (זאב ז'בוטינסקי, "תבונת נשים").

יום האישה הבין-לאומי חל בכל שנה ב-8 במרס. ביום זה בשנת 1857 פתחו פועלות מתפרה בניו יורק בשביתת מחאה על תנאי העסקתן. זו הייתה השביתה המאורגנת הראשונה של נשים בדרישה לשכר ולתנאים הוגנים. חלק גדול מהשובתות היו מהגרות יהודיות ממזרח אירופה. בחלוף השנים אימצו מדינות רבות את התאריך הסמלי הזה לצורך דיון במעמד הנשים בחברה, בתעסוקה, בפוליטיקה, בכלכלה ובכל יתר תחומי החיים למען קידומן.

בדצמבר 1977 התקבלה באו"ם החלטה לציין יום זה בכל רחבי העולם.

משרד החינוך מקדם את השוויון בין המינים במוסדותיו ופועל למען הזדמנות שווה לכל התלמידות והתלמידים. בתי הספר מתבקשים לציין יום זה בכיתות ג'-ו' של בית הספר היסודי ובבית הספר העל-יסודי. אפשר לעסוק בו במסגרת שיעורי מחנך, באזרחות, בהיסטוריה, במדעי החברה, בתרבות ישראל ועוד.

במסגרת הנושא המרכזי השנתי יושם הדגש השנה על מנהיגות נשים ביישוב הארץ ובתקומתה.

2. חומרי למידה

היחידה לשוויון בין המינים, יחד עם האגף לחינוך יסודי, היחידה לחינוך ולחיים בחברה, ועם מינהל החברה והנוער, אגף פיתוח תכנים, תכניות,

העשרה והשתלמויות פיתחו חומרי למידה העוסקים בנשים מנהיגות ופורצות דרך. החומרים מצויים באתר היחידה לשוויון בין המינים בכתובת <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/UNITS/Shivion>

חומרים מצויים גם בפורטל תלמידים בנושא בכתובת <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/PortalTalmidim/Haashara/Moadim/YomHaisha.htm>

מידע וחומרי לימוד בנושא האדרת נשים במשנתו של ז'בוטינסקי מצויים בכתובת http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/Tarbutisraelmoreshet/HomreyLemida/eeshim/yom_jabutinski/HadhartNashim.htm

גיליון "על סדר היום" בחודש מרץ יוקדש לנושא זה.

מדריכות היחידה במחוזות יסייעו לבתי ספר המעוניינים בכך בארגון ימי שיא בנושא. פרטי ההתקשרות עמן מצויים באתר היחידה.

**לפרטים אפשר לפנות אל הגב' אושרה לרר,
הממונה על שוויון בין המינים בחינוך, המינהל הפדגוגי,
דוא"ל Oshrale@education.gov.il.**

9.4-7 (עג) "יום טבע ומירוץ ניווט" לזכרו של סגן יואב הרשושנים ז"ל

ביום שישי, ה' באדר תשע"ג, 15.2.2013, יתקיים "יום טבע ומירוץ ניווט" השמונה עשר לזכרו של סגן יואב הרשושנים ז"ל, שנפל ביום כ"ו בשבט התשנ"ד, 7.2.1994, בקרב מול מחבלים בלבנון. המיזם החינוכי שמקיימת בכל שנה העמותה "בדרכי יואב – אתגרים", מיועד לתלמידי כיתות ט'-י"ב מכל רחבי הארץ.

במהלך היום שיתקיים בשמורת "נאות קדומים" ישתתפו תלמידים וחיילים מהיחידות השונות בפעילויות ניווט תחרותיות ועממיות ובספורט מודרכים בנושא מורשת-קרב, מורשת היהדות, טבע ודיעת-הארץ ושייכות לעם ולמדינה.

ליום הטבע ומירוץ הניווט מטרות שונות: פעילות בין-דורית, פעילות ספורטיבית, הידוק הקשר לטבע, הכרת הארץ וכן גיבוש קבוצתי וקשר בין בני-נוער וחיילים לחיזוק המוטיבציה לשירות משמעותי בצבא ובשירות הלאומי.

האירוע יתקיים השנה בסימן הנושא המרכזי השנתי: מנהיגות פורצת דרך.

**לפרטים נוספים אפשר לפנות למר יובל אשוש,
מטה של"ח וידיעת הארץ, טל' 050-6280230,
וכן אל הגב' נורית הרשושנים, עמותת "בדרכי יואב – אתגרים",
טל' 050-4304809.**

9.15 חינוך למורשת ישראל, ציונות ותולדות המדינה

תחרות הדרשה המצטיינת לתלמידי כיתות ו' (עג) 9.15-8

תכנית המקצוע "תרבות ישראל ומורשתו" בכיתה ו' עוסקת, בין השאר, בפרשת השבוע ובדרשה לבני ובנות מצווה, תוך הדגשת הערכים העולים מהן.

כדי לקדם כתיבת דרשות משמעותיות ורלוונטיות המטה לתרבות ישראל מזמין את בתי הספר לתחרות הדרשה המצטיינת. לקראת התחרות ילמדו התלמידים את פרשת השבוע שלהם באופן מעמיק ויכתבו דרשה אישית על אחד מהנושאים המופיעים בה.

כל תלמיד הניגש לתחרות נדרש להגיש שני תוצרים:

1. דרשה כתובה
2. תוצר יצירתי המתאר פעילות שבאמצעותה התלמיד יישם את אחד מהערכים שעסק בהם בדרשה שכתב.

א. מטרת כתיבת הדרשה לתחרות

- עיצוב דרשה בהתאם להשקפות, לדעות ולתחומי העניין של התלמידים
- היכרות עם מקורות יהודיים וישראלים ועיסוק ברלבנטיות שלהם לחיי התלמידים
- הירתמות לנטילת אחריות ומחויבות בחיי היום יום
- שיפור כישורי הביטוי בכתב
- שיפור כישורי ההבעה בעל-פה והעמידה בפני קהל
- טיפוח חשיבה יצירתית.

ב. שלבי העבודה

1. בחירת נושא המופיע בפרשה, ציטוט הפסוקים שבהם הוא מופיע והסבר הדברים
2. כתיבת פרשנות אישית לנושא הנבחר בפרשה

הודעות

42

3. זיהוי ערך העולה מן הנושא הנבחר שאיתו התלמיד מזדהה ואשר הוא מבקש ליישמו בחייו
4. הגשת הצעה לפעילות המשקפת את יישום הערך בחיי היום יום של התלמיד:
- הגדרת הפעילות בשם או בכותרת
 - ציון מטרתיה
 - תיאור מהלך הפעילות
 - ציון אנשים נוספים השותפים לפעילות
5. יישום הפעילות ותיאורה בתוצר יצירתי:
- יישום הפעילות המוצעת ותיעוד היישום
 - הפקת תוצר יצירתי המתאר את הפעילות שעשה התלמיד ליישום הערך שבחר (פוסטר, כרזה, מצגת, סרטון, הצגה, אלבום תמונות ועוד)
 - התוצר יבטא רעיון מקורי ובעל ערך המשקף תובנות ומסקנות אישיות שהתלמיד רכש במהלך עבודתו על הדרשה.

ג. לוח זמנים ופעולות נדרשות

1.	הודעה לרפרנט המטה לתרבות ישראל (ראה טבלה למטה) על השתתפות בתחרות עד לתאריך ד' באדר התשע"ג, 14.2.2013
2.	לימוד החומר והכנת הדרשות על פי תכנית הלימודים והתבחינים המצורפים
3.	בחירת הדרשות המצטיינות על ידי בית הספר עד לתאריך כ' באייר התשע"ג, 30.4.2013. הדרשות הנבחרות תועברנה אל רפרנט המטה לתרבות ישראל במחוז.
4.	בחירת הדרשות המצטיינות במחוז עד לתאריך כ"ט באייר התשע"ג, 9.5.2013
5.	בחירת הדרשות המצטיינות בוועדה הארצית בתאריך י' בסיוון התשע"ג, 19.5.2013
6.	טקס חלוקת הפרסים לדרשות המצטיינות: כ"ו בסיוון התשע"ג, 4.6.2013.

בשאלות אפשר לפנות

אל הגב' ציפי קוריצקי, מנהלת המטה לתרבות ישראל, טל' 02-5603543,
 וכן אל הגב' שרה שי, מדריכה ארצית במטה לתרבות ישראל,
 טל' 050-6289123, דוא"ל sarash2@education.gov.il

הודעות

9.15-9 (עג)

**"נעלה לירושלים" - תכנית חינוכית
לעידוד הסיורים בעיר**

לירושלים בירת ישראל משמעות ייחודית בחיי העם היהודי, ובה נעוצים שורשי קיומנו. היא המרכז הלאומי, הרוחני והדתי של עם ישראל ושל רבים מאזרחי ישראל. החינוך לאהבת ירושלים, להכרת תולדותיה ולהבנת התרבות והמסורת שנוצקו סביבה הוא מיעדיה המרכזיים של מערכת החינוך.

בשלוש השנים האחרונות הופעלה התכנית החינוכית "נעלה לירושלים", שמטרתה לעודד את תלמידי בית הספר היסודי, חטיבת הביניים והחטיבה העליונה לטייל ולסייר בירושלים ולהדק את הקשר שלהם עם העיר בתהליך לימודי וערכי מתמשך.

לאור הלקחים שהופקו מהתכנית בשלוש השנים האחרונות, גובשו כמה נושאים שיש להציבם בלב מסלולי הסיורים:

1. **מורשת עם** – נקודות מפנה בתולדות עם ישראל בירושלים; ירושלים – עיר הקודש והמקדש; מגוון העדות בעיר; משמעותה כמרכז דתי ליהודים, לנוצרים ולמוסלמים.

2. **בירה ומוסדות שלטון** – ירושלים בירת ישראל כמרכז שלטוני שבו פועלים המוסדות הלאומיים; מוסדות שלטון המסמלים את הערכים הדמוקרטיים.

3. **מוסדות תרבות והנצחה** – המוזיאונים המשמעותיים במדינה; אירועי תרבות גדולים; "הר הזיכרון".

כדי למקד את הסיורים בנושאים הללו יש לכלול בכל סיור לפחות אחד מן האתרים האלה, בהתאם לשכבת הגיל:

שכבת כיתות ה' – "אני והבירה שלי": ביקור באחד או יותר ממוסדות החוק והשלטון.

שכבת כיתות ז' – סיור בנושא "אני בשרשרת הדורות": ביקור באחד מהאתרים מימי בית ראשון וכן באתר זיכרון או הנצחה.

שכבת כיתות י' – סיור בנושא "ירושלים בירת ישראל": עבר – הווה – עתיד" – ביקור באחד מאתרי תקופת בית שני וכן באתר מורשת קרב.

יש להגיש את תכניות הסיור למרכז תכנית "נעלה לירושלים" במחוז.

לפרטים נוספים אפשר לפנות לממונים במחוזות של אגף של"ח וידיעת הארץ:

המחוז	שם הממונה	הטל' במשרד
צפון	שלמה אבורמד	04-6500192
חיפה	גבי בן חמו	04-8632642
מרכז	רוגן כהן	03-6896423
תל אביב	יאיר מדיאל	03-6896209
ירושלים	מוסא חזקיה	02-5602222
דרום	איציק רוס	08-6263179
מגזר	נאסר אבו סאפי	04-6477425
מטה של"ח	מושיק כהן	02-5603190/1

הוצאה לאור : גף הפרסומים, משרד החינוך
עריכה והבאה לדפוס : דליה הלוי, ורד צדוק
ריכוז ההפקה : שרה גמליאל, נעמה ברגר
עריכת הלשון : עירית עמיאל
עיצוב : סטודיו "שחר שושנה"
הודפס במדפיס הממשלתי, ירושלים

כתובת המאגר הממוחשב של חוזרי המנכ"ל: www.education.gov.il/mankal